

EVLİ KADINLARIN BENLİK SAYGISI, TEMEL KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE MARUZ KALDIKLARI AİLE İÇİ ŞİDDET ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Meliha DÖĞÜCÜ¹

Doğa BAŞER²

Öz

Bu araştırmanın amacı evli kadınların benlik saygı düzeyleri, temel kişilik özellikleri ve maruz kaldıkları aile içi şiddet arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu çalışma nicel verilere dayalı tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırma verileri, Ağustos-Aralık 2018 tarihleri arasında, kartopu örnekleme alma yöntemi kullanılarak ulaşılan 441 evli kadına araştırmacı tarafından oluşturulan tanıtıcı özellikler soru formu, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Türk Kültüründe Geliştirilmiş Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği ve Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği uygulanarak toplanmıştır. Bu araştırmada evli kadınların Benlik Saygısı Ölçeği puan ortalamaları ile Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği puan ortalamaları arasında negatif, zayıf, istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu, eş şiddeti arttıkça kadınların benlik saygı düzeylerinde azalma olduğu saptanmıştır. Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği puan ortalamasının 25 yaş altı kadınlarda diğer yaş gruplarına göre daha fazla olduğu, kadınların eğitim ve ailenin gelir düzeyi yükseldikçe Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği puan ortalamasının azaldığı, kadınların Benlik Saygısı Ölçeği, Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği ve Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği puan ortalamaları ile eşlerinin eğitim düzeyleri, evlenme biçimleri ve nikâh şekilleri arasında ise anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçların ve sonuca bağlı olarak belirlenecek tespitlerin sosyal hizmetler perspektifinden kadın refahı alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Aile içi şiddet, benlik saygısı, evli kadın, temel kişilik özellikleri.*

¹Öğr. Gör., Amasya Üniversitesi, Suluova MYO, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, E-posta: meliha.dogucu@amasya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4588-7157

²Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, E-posta: dogabaser@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7451-6590

DÖĞÜCÜ, M., BAŞER, D. (2021). Evli Kadınların Benlik Saygısı, Temel Kişilik Özellikleri İle Maruz Kaldıkları Aile İçi Şiddet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 21(50), 278-313 . DOI: 10.21560/spcd.vi.576631

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-ESTEEM, BASIC PERSONALITY TRAITS AND DOMESTIC VIOLENCE OF MARRIED WOMAN

Abstract

The aim of this study was to investigate the relationship between self-esteem levels, basic personality traits and domestic violence in married woman. This study is research in the screening model based on quantitative data. Data were collected from 441 married women using the snowball sampling method between August and December 2018, using the Descriptive properties questionnaire., Rosenberg Self-Esteem Scale, Basic Personality Traits Scale developed in Turkish Culture and Domestic Violence Scale against Women. In this study, it was found that there was a negative, weak, statistically significant relationship between the mean scores of the Self-Esteem Scale of married women and the mean scores of the Domestic Violence Scale against women and there is a decrease in self-esteem levels of women as spouse violence increases. According to the results, the mean score of the Domestic Violence Against Women Scale was found to be higher in women under 25 years of age compared to other age groups. As the level of education of woman and family income increased, the mean score of the Domestic Violence Against Women Scale decreased. It was found that there was no significant relationship between the mean scores of women's Self-Esteem Scale, Domestic Violence Against Women Scale and Basic Personality Traits Scale and their marriage types.

It is thought that this study, the results to be obtained from the study and the determinations to be determined based on the results will contribute to the field of women welfare from the perspective of social works.

Keywords: *Domestic violence, self-esteem, married woman, basic personality traits.*

GİRİŞ

Aile, iki kişinin benliğini birleştiren, geliştiren ve böylece mutluluk sağlamaya yarayan, kişiler arasında duygusal ilişkinin olduğu, farklı rolleri bünyesinde barındıran ve gelecek nesillerin yetiştirildiği en önemli ve en küçük birimdir (Fletcher vd.,1999; Taylan, 2009; Macionis, 2012). Dünya Sağlık Örgütü (2002) tarafından yayınlanan raporda, şiddetin en çok aile içinde ve kadına yönelik olduğu bildirilmiştir. Kadına yönelik şiddet, eşit olmayan güç ilişkileri sonucunda ortaya çıkan, cinsiyete dayalı olarak kadının sırf kadın olmasından dolayı bedensel bütünlüğünün, yaşam hakkının, onurunun, güvenliğinin ve özgürlüğünün kısıtlanması, ihlal edilmesi ve kadına kamusal ve özel yaşamında baskı uygulanmasıdır (Ankara Barosu Kadın Hakları Merkezi, 2008; Kaplan vd., 2014; WHO, 2019). Kadına yönelik şiddet hem Türkiye’de hem de dünyada toplumsal cinsiyet bakış açısı ile coğrafi, kültürel, dini, ekonomik ve toplumsal açıdan sınır tanımayan, kentli-köylü; genç-yaşlı; eğitilmiş-eğitimsiz ve çalışan-çalışmayan ayrımı olmadan kadınların çoğunun hayatlarının herhangi bir döneminde maruz kaldığı temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği ortak bir insan hakları sorunudur (Çakır-Parmaksızoğlu, 2011; Moroğlu, 2012; Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2015; Aytac vd., 2016; Gürsoy ve Kocadaş, 2017). Kadına yönelik aile içi şiddet, kadının ruh ve beden sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olan, yalnızca kadını değil aile ve toplumu da derinden etkileyen toplumsal bir sorundur (Demir-Akça vd., 2016; Tel vd., 2019). Dünyada ve Türkiye’de aile içi sorunlar ve boşanma oranlarının artışı ile birlikte, psikolojik destek alan bireylerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Bunun sonucu olarak evlilik ilişkisinin değişik boyutları ile incelenmesinin ihtiyaç haline geldiği (Soylu ve Kağnıcı, 2015) ve aile içi kadına yönelik şiddetin sürdürülebilir kalkınma ve toplum refahının sağlanması önünde ciddi engel teşkil ettiği (Bozkurt-Şener, 2011) vurgulanmaktadır.

Literatürde kadına yönelik şiddet ile kadının benlik saygısı ve kişilik özellikleri arasında ilişki olduğu vurgulanmaktadır (Aktaş, 2006; Ayrancı vd., 2002; Sevi vd., 2007; Basım vd., 2009). Şiddete maruz kalan kadınlarda; duygusal dengesizlik, anksiyete, umutsuzluk, karamsarlık, yoğun çaresizlik, korku, ümitsizlik, utanma, sosyal izolasyon, depresyon, psikosomatik ağrı ve hastalıklar, unutkanlık, post travmatik stres bozukluğu, değersizlik ve suçluluk hissi görülmektedir. Bu kadınların şiddete maruz kalmalarından dolayı özgüvenlerinin düşük olduğu ve şiddete maruz kalmayan kadınlara kıyasla daha sınırlı problem çözme yeteneğine sahip oldukları belirtilmektedir (Subaşı ve Akın, 2003; Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2015; Kim ve Lee, 2013; Gürsoy ve Kocadaş, 2017). Şiddete maruz kalan kadınlar kendi kendini suçlamaya başlamakta ve şiddete kendisinin sebep olduğunu düşünmektedir. Bu tür düşünce tarzları kadının benlik saygısını ve benlik imajını olumsuz etkilemektedir (Raghavan vd., 2005; Aktaş, 2006). Benlik saygısının yaralanması ve maruz kaldığı aile içi şiddeti saklama çabası, kadının sosyal yaşamdan uzaklaşmasına ve onu zamanla izole bir yaşama, dolayısıyla depresif duygu durumuna itmektir (Kandemirci ve Kağnıcı, 2014).

Bireylerin temel kişilik özellikleri olaylara bakış açılarını ve tepki biçimlerini etkilemektedir. Kişilik özellikleri ve kişilerin olaylara karşı değerlendirmeleri, kişilerarası çatışmalarda, örseleyici travmatik olaylarda ve çatışma çözme sürecinde kişilerin hangi yaklaşımları, tutum ve davranışları benimsediğini anlama ve açıklama noktasında çeşitli etkilere sahip olmaktadır. Şiddete maruz kalan kadınların kişilik özellikleri çerçevesinde şiddete karşı farklı davranış örüntüleri geliştirdiğinin altı çizilmektedir. Yoğun korku duygusunun yaşanması, her şeyin o kadar kötü olmadığına ilişkin savunma mekanizması geliştirilmesi, utanç duygusu yaşanması, topluma karşı izole olma, yoğun çaresizlik duygusu yaşanması, suçluluk duygusunun içselleştirilmesi ve eş baskısının içselleştirilmesi bunlardan bazılarıdır (Aktaş, 2006; Basım vd., 2009;

Kılıç ve Yıldız, 2017; Aktaş vd., 2018; Özyürek ve Kurnaz, 2018). Toplumda şiddet denilince görünürlüğü nedeniyle insanların aklına yalnızca fiziksel şiddet gelmektedir. Oysaki kadına yönelik şiddetin fiziksel, sözel, ekonomik, duygusal ve cinsel olmak üzere beş boyutu olduğu bilinmektedir. Hatta pek çok vakada bu boyutlar bir arada görülmektedir. (Güler vd., 2005; Kocacık ve Çağlayandereli, 2009; Aktaş vd., 2018). Bu bağlamda her bir boyut diğerlerine zemin hazırlamaktadır. Şiddetin ve boyutlarının iyi tanınması kadına yönelik şiddetle mücadelede ciddi rol oynamaktadır. Bu alanda yapılacak önleme ve iyileştirme çalışmaları hem var olan neslin hem de gelecek nesillerin benlik saygısı ve ruh sağlığı açısından önem taşımaktadır. İnsanlığın toplumsal, sosyal, hukuki, siyasi ve ekonomik gelişiminin önünde ciddi bir engel teşkil eden ve en temelde insan hakları ihlali olan kadına yönelik her türlü şiddete müdahalede bulunulmadığı sürece bu durum, nesilden nesle aktararak büyüyen sosyal ve evrensel bir problem olarak kalacaktır (Arabacı ve Karadağlı, 2006; Bozkurt-Şener, 2011; Çakır-Parmaksızoğlu, 2011; Kılıç ve Yıldız, 2017). Bu bağlamda şiddetin, araştırmalara konu olma ve sosyal politikaya etki etme noktasında önemli bir olgu olduğu görülmektedir.

Kadına yönelik aile içi şiddet konusunda ulusal ve uluslararası bağlamda çeşitli sosyal politika uygulamaları ve hukuki yaptırım çalışmaları yapıldığı bilinmektedir. Her ne kadar bu çalışmalarla beraber kadın hakları ve kadına yönelik şiddetle mücadele alanında gelişmeler olmaya başlasa da ülkemizde kadına yönelik aile içi şiddete yönelik araştırmalar aile mahremiyeti algısı, yasal sınırlılıklardan kaynaklı veri toplama sorunu ve sayısal verilerdeki kısıtlılık gibi nedenlerle çoğunlukla kadınların şiddete maruz kalma sıklıkları ve şiddeti etkileyen demografik değişkenlerle sınırlı kaldığı bilinmektedir (Gömbül ve Buldukoğlu, 1997; Bozkurt Şener, 2011; Akpınar, 2013; Güner, 2016; Levent, 2019; Tamgoç-Yıldız, 2019). Oysaki kadın ve aile refahı için kadına yönelik aile içi şiddet konusu kişisel açıdan ve toplumsal açıdan pek

çok değişken yönünden incelenmesi gereken bir konudur. Yapılan çalışmalar incelendiğinde özellikle kadına yönelik aile içi şiddette kişilik özellikleri boyutu göz önüne alınarak şiddetin kadınlarda benlik saygı düzeyine olan etkisi ile ilgili bir çalışmayla karşılaşılmamış olması bu araştırmanın önemini daha da ortaya koymaktadır. Bahsi geçen bu çalışmanın, çalışmadan elde edilecek sonuçların ve sonuca bağlı olarak belirlenecek tespitlerin sosyal hizmetler perspektifinden kadın refahı alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Amaç

Bu araştırmanın amacı evli kadınların benlik saygı düzeyleri, temel kişilik özellikleri ve maruz kaldıkları aile içi şiddet arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yukarıda ifade edilen amaç doğrultusunda araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

·Kadınların yaş durumuna göre benlik saygıları, maruz kaldıkları aile içi şiddet ve temel kişilik özellikleri farklılaşmakta mıdır?

·Kadınların eğitim durumuna göre benlik saygıları, maruz kaldıkları aile içi şiddet ve temel kişilik özellikleri farklılaşmakta mıdır?

·Kadınların aile gelir durumuna göre benlik saygıları, maruz kaldıkları aile içi şiddet ve temel kişilik özellikleri farklılaşmakta mıdır?

·Kadınların evlilik süresine göre benlik saygıları, maruz kaldıkları aile içi şiddet ve temel kişilik özellikleri farklılaşmakta mıdır?

·Kadınların evlenme biçimlerine göre benlik saygıları, maruz kaldıkları aile içi şiddet ve temel kişilik özellikleri farklılaşmakta mıdır?

Aile; aralarında kan bağı olan bireylerin ortak bir evi ve hayatı paylaştığı, çeşitli açılardan ihtiyaçlarının giderildiği ve sonraki nesillerin yetiştirildiği en küçük temel bir birimdir. Aile içerisinde yaşanan her olay tüm aile

fertlerini birlikte etkilemektedir. Kadınların farklı demografik özellikleri ile maruz kaldıkları aile içi şiddet arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşan çeşitli araştırmalar bulunmaktadır (Naved ve Persson, 2005; Altınay ve Arat, 2008; Damka, 2009; Güleç Öyekçin vd., 2012; Aşkın ve Aşkın, 2017; Bilgin Şahin ve Erbay Dünder, 2017; Mete vd.,2018). Aile içi kadına yönelik şiddet konusu, yaşandığı ailede tüm aile bireyleri üzerinde olumsuz etkileri olması ve günümüzde hala yaşanmaya devam etmesi nedeniyle çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi gereken bir konu olduğu düşünülmektedir. Çalışmamız aile içi şiddeti çeşitli değişkenlerle ele alması ile 'Aile ve Kadın Refahı' alanına katkı sağlayacaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Model, bir sistemin temsilcisidir. Araştırma modeli, araştırma amacına uygun ve ekonomik olarak verilerin toplanması ve çözümlenebilmesi için gerekli koşulların düzenlenmesidir. Bu koşulların düzenlenmesinde iki temel yaklaşım vardır. Bunlar tarama modelleri ve deneme modelleridir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, kişi ya da nesne kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2000). Bu araştırma nicel verilere dayalı tarama modelinde bir araştırmadır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu çalışmanın araştırma evrenini Antalya ilinde ikamet etmekte olan evli kadınlar oluşturmuştur. Türkiye İstatistik Kurumu 2018 yılı verilerine göre Antalya ilinde ikamet eden toplam evli kadın sayısı 534.045'tir. Yazıcıoğlu ve Erdoğan tarafından 2004 yılında hazırlanan örneklem büyüklükleri ($\alpha=$

0.05) tablosu dikkate alınarak örneklem büyüklüğü 0.05 örneklem hatası $p=0,5$ ve $q=0,5$ güven aralığı olarak belirlenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda 534.045 kişilik bir evreni ($n=384+$) kişiden oluşacak bir örneklem grubunun 0,05 anlamlılık ve %5 hata payı ile temsil edebileceği saptanmış olup bu doğrultuda araştırmanın katılımcılarını 2018 yılında Antalya merkez ilçelerinde ikamet eden ve kartopu örnekleme alma yöntemi kullanılarak seçilen 444 evli kadın oluşturmuştur. Ulaşılan ilk evli kadından itibaren zincirleme şekilde diğer evli kadınlara da ulaşılmıştır. Çalışma evreninden belirlenen örneklem büyüklüğüne göre yansız olarak seçilen katılımcılardan anket uygulamaları neticesinde 3 geçersiz 441 geçerli anket formu elde edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen Tanıtıcı Özellikler Formu, gerekli izinler alınarak Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Türk Kültüründe Geliştirilmiş Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği ve Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği kullanılmıştır. Ölçekler öncelikle evli kadınlara ulaşmada yardımcı olabilecek kişiler aracılığı ile dağıtılarak uygulanmıştır. Ancak tamamlanan ölçekler incelendiğinde cevaplarda tutarsızlıklar olduğu fark edilmiş ve bu nedenle araştırmacının tanıdığı kişilerden başlanarak onların da aracılığı ile kartopu örnekleme alma yöntemi kullanılarak daha fazla evli kadına ulaşılarak ölçekler araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

Tanıtıcı Özellikler Formu: Bu soru formu katılımcıların yaş, eğitim durumu, eş eğitim durumu, meslek, çalışma durumu, aile gelir durumu, evlilik yaşı, evlilik süresi, evlenme biçimi, nikâh şekli gibi sosyo-demografik özelliklerini incelemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ): Bu çalışmada benlik saygı düzeyini ölçmek amacıyla ülkemizde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılan Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek dörtlü likert tipi bir ölçek olup 10 sorudan oluşmaktadır. Toplam puan 0-30 arasında olup, ölçekten 15-25 arası alınan puan benlik saygısının yeterli düzeyde olduğunu gösterirken, 15 puanın altı ise düşük benlik saygısını göstermektedir. Ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.71 olarak saptanmış (Çuhadaroğlu, 1986) iken bu çalışmada yapılan analizlerde ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.92 olarak bulunmuştur.

Türk Kültüründe Geliştirilmiş Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği (TKÖÖ): Bu çalışmada temel kişilik özelliklerini incelemek üzere Gençöz ve Öncül (2012) tarafından geliştirilen Türk Kültüründe Geliştirilmiş Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 45 sorudan oluşan beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçek 5 temel kişilik faktörü (sorumluluk, dışadönüklük, geçimlilik, açıklık, duygusal dengelilik) ve 'kişinin kendine olumsuz özellikler atfetmesi' olarak özetlenebilecek 6. faktör (olumsuz değerlik) ile değerlendirilmektedir. Ölçeğin geçerlik güvenilirlik çalışmasında 6 faktörün Cronbach alfa değeri 0.89 ile 0.71 arasında değişmektedir (Gençöz ve Öncül, 2012). Bu çalışmada yapılan analizlerde bu ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.92 olarak bulunmuştur.

Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği (AKŞÖ): Bu çalışmada aile içi kadına yönelik şiddeti ölçmek amacıyla Çiler Kılıç (1999) tarafından geliştirilen Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği kullanılmıştır. Toplam 50 sorudan oluşan bu ölçek üçlü likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin tamamı için en düşük puan 50, en yüksek puan 150'dir. 34 madde düz, 16 madde ters olarak puanlanmaktadır. Bu ölçeğin Cronbach alfa değerinin 0.94 olduğu belirtilmiştir (Çiler-Kılıç, 1999). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.84 olarak bulunmuştur. Araştırma kapsamında ölçek toplam puanı üzerinden hesaplama yapılarak kullanılmıştır.

Araştırma Etiği

Çalışmaya başlamadan önce Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinden 2018/130 Karar sayılı ve 06.06.2018 tarihli Etik Kurul Onayı alınmıştır. Bu çalışmada veri toplamak amacıyla kullanılan ölçeklerin kullanım izinleri ölçeği geliştiren kişilerden alınarak çalışmaya başlanmıştır. Ölçekler uygulanmadan önce çalışmaya katılan katılımcılara çalışma ve araştırma hakkında bilgi verilerek katılımın zorunlu olmadığı, gönüllülük esasına dayandığı, bilgilerin gizlilik etik ilkesi çerçevesinde korunacağı, istedikleri zaman çalışmadan ayrılacakları ve ayrılmaları halinde herhangi bir olumsuz durum olmayacağı ve bilgilerinin araştırma kapsamı dışında bırakılacağı bilgilendirilmiş onam ilkesine uygun olarak açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin bilgisayar ortamında analizi SPSS programıyla yapılmıştır, veri seti için analizler yapılmadan önce verilerin normal dağılıma uygunluğu kontrol edilmiştir. Veri grubunun normallik testleri için Kolmogrov-Simirnov testi kullanılmış ve Skewness-Kurtosis değerleri dikkate alınmıştır. İstatistiksel analizler için t-testi, anova ve pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Kadınların Tanıtıcı Özellikleri

	(f)	(%)		(f)	(%)
Yaş			Evlenme Yaşı		
25 Yaş ve Altı	123	27,9	18-25 Yaş	123	27,9
26-35 Yaş	160	36,3	26-30 Yaş	224	50,8
36-45 Yaş	87	19,7	31 Yaş ve Üzeri	94	21,3
46 Yaş ve Üzeri	71	16,1	Evlilik Süresi		
Eğitim Durumu			1-5 Yıl	108	24,5
İlkokul	44	10,0	6-10 Yıl	194	44,0
Ortaokul	64	14,5	11 Yıl ve Üzeri	139	31,5
Lise	159	36,0	Evlenme Biçimi		
Lisans	174	39,5	Görücü Usulü	94	21,3
Aile Gelir Durumu			Anlaşarak	347	78,7
0-2500 TL	150	34,0			
2501-5000 TL	91	20,6			
5001 TL ve Üzeri	200	45,4			
			Toplam	441	100%

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan 441 katılımcının %36,3’ü 26-35 yaş aralığında, %39,5’i lisans düzeyinde eğitime sahip ve %45,4’ü 5001 TL üzeri gelir düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların evlilik özelliklerine bakıldığında büyük çoğunluğunun (%50,8) 26-30 yaş aralığında evlendiği, eşleri ile anlaşarak evlendiği (%78,7) ve 6-10 yıl arası evlilik süresine (%44) sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Evli Kadınların Benlik Saygısı Ölçeği, Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği ve Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği Puanları Arasında Korelasyon Analiz İlişkisi

		(D1)	(D2)	(D3)	(D4)	(D5)	(D6)	(D7)	(D8)
Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği Ölçüm Verileri	Dışadönüklük (D1)	r	1						
		p							
	Sorumluluk (D2)	r	,476**	1					
		p	,000						
	Geçimlilik (D3)	r	,600**	,912**	1				
		p	,000	,000					
	Duygusal Dengelilik (D4)	r	,042	-,012	,007	1			
		p	,042	,798	,885				
	Açıklık (D5)	r	,752**	,839**	,935**	,019	1		
		p	,000	,000	,000	,685			
	Olumsuz Değerlik (D6)	r	,346**	,019	,029	,118*	,143**	1	
		p	,000	,688	,543	,013	,003		
	Benlik Saygısı (D7)	r	,041	,030	,023	,119*	,033	-,037	1
		p	,396	,535	,632	,013	,486	,440	
Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet (D8)	r	-,046	-,029	-,017	-,071	-,021	,054	-305**	1
	p	,335	,546	,724	,135	,653	,262	,000	

Tablo 2 incelendiğinde evli kadınların Benlik Saygısı Ölçeği ve Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği puanları arasında negatif, zayıf, istatistiksel olarak anlamlı [$r=-.305$, $p<0.01$] bir ilişki olduğu görülmektedir. Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği alt boyutları puan ortalamaları arasında ilişkiye ait Pearson momentler çarpımı basit korelasyon katsayısı ve anlamlılığına bakıldığında; Dışadönüklük ölçüm verileri ile Sorumluluk ölçüm verileri arasında pozitif yönde, orta düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı [$r_{xy}=.476$, $p<0.01$] Geçimlilik ölçüm verileri arasında pozitif yönde, orta düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı [$r_{xy}=.600$, $p<0.01$] Duygusal Dengelilik ölçüm verileri arasında istatistiksel olarak anlamsız [$r_{xy}=.042$, $p>0.01$] Açıklık ölçüm verileri arasında pozitif

yönde, yüksek düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı [$r_{xy}=.752, p<0.01$] Olumsuz Değerlik ölçüm verileri arasında pozitif yönde, orta düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı [$r_{xy}=.346, p<0.01$] bir ilişki vardır. Sorumluluk ölçüm verileri ile Geçimlilik ölçüm verileri arasında pozitif yönde, yüksek düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı [$r_{xy}=.912, p<0.01$] Duygusal Dengelilik ölçüm verileri arasında istatistiksel olarak anlamsız [$r_{xy}=-.012, p>0.01$] Açıklık ölçüm verileri arasında pozitif yönde, yüksek düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı [$r_{xy}=.839, p<0.01$] Olumsuz Değerlik ölçüm verileri arasında istatistiksel olarak anlamsız [$r_{xy}=.019, p>0.01$] bir ilişki vardır. Geçimlilik ölçüm verileri ile Duygusal Dengelilik ölçüm verileri arasında pozitif yönde, düşük düzeyde, istatistiksel olarak anlamsız [$r_{xy}=.007, p>0.01$] Açıklık ölçüm verileri arasında pozitif yönde, yüksek düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı [$r_{xy}=.935, p<0.01$] Olumsuz Değerlik ölçüm verileri arasında istatistiksel olarak anlamsız [$r_{xy}=.029, p>0.01$] bir ilişki vardır. Duygusal Dengelilik ölçüm verileri ile Açıklık ölçüm verileri arasında istatistiksel olarak anlamsız [$r_{xy}=.019, p>0.01$] Olumsuz Değerlik ölçüm verileri arasında pozitif yönde, düşük düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı [$r_{xy}=.118, p>0.01$] bir ilişki vardır. Öte yandan Açıklık ölçüm verileri ile Olumsuz Değerlik ölçüm verileri arasında pozitif yönde, düşük düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı [$r_{xy}=.143, p<0.01$] bir ilişki vardır.

Tablo 3. Evli Kadınların Yaş Gruplarına Göre Benlik Saygısı Ölçeği, Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği ve Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Dağılımı

Bağımlı Değişken		Yaş	X	S	F	P
Benlik Saygısı Ölçeği	25 Yaş ve Altı	20,80	3,03	2,270	,080	
	26-35 Yaş	20,96	3,21			
	36-45 Yaş	21,71	2,80			
	46 Yaş ve Üzeri	21,56	2,57			
Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	25 Yaş ve Altı	71,61	9,80	2,966	,032	
	26-35 Yaş	70,44	10,03			
	36-45 Yaş	67,92	8,60			
	46 Yaş ve Üzeri	68,79	9,77			
Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği	Dışadönüklük	25 Yaş ve Altı	34,27	2,06	,570	,635
		26-35 Yaş	34,31	2,07		
		36-45 Yaş	33,98	1,90		
		46 Yaş ve Üzeri	34,18	1,88		
	Sorumluluk	25 Yaş ve Altı	29,53	6,07	,059	,981
		26-35 Yaş	29,80	6,18		
		36-45 Yaş	29,84	6,03		
		46 Yaş ve Üzeri	29,69	6,82		
	Geçimlilik	25 Yaş ve Altı	31,76	4,77	,290	,833
		26-35 Yaş	32,21	4,88		
		36-45 Yaş	31,74	4,82		
		46 Yaş ve Üzeri	32,07	5,01		
	Duygusal Dengelilik	25 Yaş ve Altı	15,46	1,83	1,633	,181
		26-35 Yaş	15,33	1,97		
		36-45 Yaş	15,34	1,90		
		46 Yaş ve Üzeri	14,83	2,22		
	Açıklık	25 Yaş ve Altı	24,98	2,75	,489	,690
		26-35 Yaş	25,13	2,75		
		36-45 Yaş	24,74	2,60		
		46 Yaş ve Üzeri	24,80	2,73		
Olumsuz Değerlik	25 Yaş ve Altı	7,53	1,09	,738	,530	
	26-35 Yaş	7,47	1,08			
	36-45 Yaş	7,33	1,01			
	46 Yaş ve Üzeri	7,55	1,04			

Tablo 3 incelendiğinde Benlik Saygısı Ölçeği ve Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği puan ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir fark göstermediği, Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği puan ortalamalarının ise anlamlı derecede farklılık gösterdiği görülmektedir. Tukey HSD testi sonuçları incelendiğinde; Aile içi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği ölçüm verilerinde yaş değişkenine göre farklılık 25 yaş altı ile 36-45 yaş arası gruplarından kaynaklanmaktadır. Betimsel istatistikler incelendiğinde kadına yönelik şiddetin en yoğun olduğu yaş aralığının 25 yaş altı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. Evli Kadınların Eğitim Durumlarına Göre Benlik Saygısı Ölçeği, Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği ve Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Dağılımı

Bağımlı Değişken		Eğitim Durumu	X	S	F	P
Benlik Saygısı Ölçeği	İlkokul		21,95	2,76	1,346	,259
	Ortaokul		20,84	3,21		
	Lise		21,05	2,97		
	Lisans		21,18	2,99		
Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	İlkokul		70,16	9,07	4,534	,004
	Ortaokul		70,39	9,81		
	Lise		67,89	9,93		
	Lisans		71,75	9,36		
Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği	Dışadönüklük	İlkokul	34,68	2,15	1,114	,343
		Ortaokul	34,16	2,07		
		Lise	34,07	1,88		
		Lisans	34,25	2,04		
	Sorumluluk	İlkokul	30,82	5,76	,614	,606
		Ortaokul	29,69	6,12		
		Lise	29,38	6,46		
		Lisans	29,75	6,13		
	Geçimlilik	İlkokul	32,57	4,78	,303	,824
		Ortaokul	31,92	4,84		
		Lise	31,79	4,89		
		Lisans	32,00	4,86		
	Duygusal Dengelilik	İlkokul	15,14	1,97	,196	,899
		Ortaokul	15,20	2,04		
		Lise	15,29	2,05		
		Lisans	15,36	1,87		
	Açıklık	İlkokul	25,45	2,85	,815	,486
		Ortaokul	24,95	2,80		
		Lise	24,75	2,63		
		Lisans	25,02	2,73		
Olumsuz Değerlik	İlkokul	7,77	1,05	1,755	,155	
	Ortaokul	7,41	1,08			
	Lise	7,38	1,04			
	Lisans	7,51	1,07			

Tablo 4 incelendiğinde Benlik Saygısı Ölçeği Ölçüm Verileri [F(3-437)=1.346, $p>0.05$] Dışadönüklük Ölçüm Verileri [F(3-437)=1.114 $p>0.05$] Sorumluluk Ölçüm Verileri [F(3-437)=.614, $p>0.05$] Geçimlilik Ölçüm Verileri [F(3-437)=.303, $p>0.05$] Duygusal Dengelilik Ölçüm Verileri [F(3-437)=.196 $p>0.05$] Açıklık Ölçüm Verileri [F(3-437)=.815, $p>0.05$] Olumsuz Değerlik Ölçüm Verileri [F(3-437)=1.755, $p>0.05$] eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Öte yandan Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği Ölçüm Verileri [F(3-437)=4.534, $p<0.05$] eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının tespiti için çoklu mukayeseye imkân tanıyan çoklu karşılaştırma yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi seçimi için varyans homojenlik testi yapılmıştır. Tukey HSD testi sonuçları incelendiğinde; Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği ölçüm verilerinde eğitim durumu değişkenine göre farklılık lisans ve lise mezunu arası gruplarından kaynaklanmaktadır. Betimsel istatistikler incelendiğinde kadına yönelik şiddeti en yoğun yaşayan evli kadınların eğitim düzeyinin lisans olduğu ve en düşük düzeyde ise lise mezunu evli kadınların olduğu söylenilebilir.

Tablo 5. Evli Kadınların Gelir Durumu Gruplarına Göre Benlik Saygısı Ölçeği, Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği ve Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Dağılımı

Bağımlı Değişken		Gelir Durumu	X	S	F	P
Benlik Saygısı Ölçeği	0-2500 TL		19,07	3,14	79,858	,000
	2501-5000 TL		21,54	2,44		
	5001 TL ve Üzeri		22,56	2,11		
Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	0-2500 TL		77,35	7,09	113,805	,000
	2501-5000 TL		70,07	8,06		
	5001 TL ve Üzeri		64,47	8,40		
Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği	Dışadönüklük	0-2500 TL	34,08	1,98	,642	,527
		2501-5000 TL	34,37	1,99		
		5001 TL ve Üzeri	34,24	2,03		
	Sorumluluk	0-2500 TL	29,25	6,44	2,044	,131
		2501-5000 TL	30,86	6,43		
		5001 TL ve Üzeri	29,54	5,89		
	Geçimlilik	0-2500 TL	31,73	5,03	2,564	,078
		2501-5000 TL	32,99	4,88		
		5001 TL ve Üzeri	31,69	4,65		
	Duygusal Dengelilik	0-2500 TL	14,95	1,98	4,025	,019
		2501-5000 TL	15,29	2,00		
		5001 TL ve Üzeri	15,55	1,91		
	Açıklık	0-2500 TL	24,82	2,80	1,906	,150
		2501-5000 TL	25,45	2,75		
		5001 TL ve Üzeri	24,84	2,61		
Olumsuz Değerlik	0-2500 TL	7,47	1,07	1,431	,240	
	2501-5000 TL	7,63	1,08			
	5001 TL ve Üzeri	7,40	1,04			

Tablo 5 incelendiğinde Dışadönüklük Ölçüm Verileri [F(2-438)=.642 p>0.05] Sorumluluk Ölçüm Verileri [F(2-438)=2.044, p>0.05] Geçimlilik Ölçüm Verileri [F(2-438)=2,564 p>0.05] Açıklık Ölçüm Verileri [F(2-438)=1.906, p>0.05] Olumsuz Değerlik Ölçüm Verileri [F(2-438)=1.431, p>0.05] gelir durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Öte yandan Benlik Saygısı Ölçeği Ölçüm Verileri [$F(2-438)=79.858, p<0.05$] Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği Ölçüm Verileri [$F(2-438)=113.805, p<0.05$] Duygusal Dengelilik Ölçüm Verileri [$F(2-438)=4.025, p<0.05$] gelir durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının tespiti için çoklu mukayeseye imkân tanıyan çoklu karşılaştırma yapılmıştır.

Benlik Saygısı Ölçeği ölçüm verilerinde gelir durumu değişkenine göre farklılık bütün gelir gruplarından kaynaklanmaktadır. Betimsel istatistikler incelendiğinde benlik saygısının en yüksek olduğu gelir grubu 5001 TL ve üzeri gelir grubudur. Gelir düzeyi düştükçe benlik saygısında da bir azalma eğilimi vardır.

Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği ölçüm verilerinde gelir durumu değişkenine göre farklılık bütün gelir gruplarından kaynaklanmaktadır. Betimsel istatistikler incelendiğinde kadına yönelik şiddetin en yoğun yaşandığı gelir grubu en düşük gelir düzeyine sahip gelir grubudur. Gelir düzeyinin artışı ile birlikte kadına yönelik şiddet eğiliminde de bir azalış vardır.

Duygusal Dengelilik ölçüm verilerinde gelir durumu değişkenine göre farklılık 0-2500 TL ile 5001 TL ve üzeri gruplarından kaynaklanmaktadır. Betimsel istatistikler incelendiğinde duygusal dengesizliği en yoğun yaşayan evli kadınlar gelir düzeyinin düşük gelir düzeyine sahip olan kadınlar olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Evli Kadınların Evlilik Süresi Gruplarına Göre Benlik Saygısı Ölçeği, Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği ve Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Dağılımı

Bağımlı Değişken		Evlilik Süresi	X	S	F	P
Benlik Saygısı Ölçeği	1-5 Yıl	20,75	3,04	3,245	0,40	
	6-10 Yıl	21,03	3,09			
	11 Yıl ve Üzeri	21,67	2,77			
Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	1-5 Yıl	72,31	9,55	5,776	,003	
	6-10 Yıl	70,07	10,16			
	11 Yıl ve Üzeri	68,12	8,85			
Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği	Dışadönüklük	1-5 Yıl	34,12	1,98	2,032	,132
		6-10 Yıl	34,42	2,10		
		11 Yıl ve Üzeri	33,99	1,86		
	Sorumluluk	1-5 Yıl	29,30	6,13	,459	,632
		6-10 Yıl	30,00	6,12		
		11 Yıl ve Üzeri	29,64	6,40		
	Geçimlilik	1-5 Yıl	31,62	4,80	1,060	,347
		6-10 Yıl	32,35	4,82		
		11 Yıl ve Üzeri	31,71	4,92		
	Duygusal Tutarsızlık	1-5 Yıl	15,56	1,77	1,738	,177
		6-10 Yıl	15,28	1,98		
		11 Yıl ve Üzeri	15,09	2,08		
	Gelişime Açıklık	1-5 Yıl	24,82	2,71	2,033	,132
		6-10 Yıl	25,24	2,76		
		11 Yıl ve Üzeri	24,66	2,63		
	Olumsuz Değerlik	1-5 Yıl	7,50	1,10	,342	,711
		6-10 Yıl	7,50	1,06		
		11 Yıl ve Üzeri	7,41	1,03		

Tablo 6 incelendiğinde Dışadönüklük Ölçüm Verileri [F(2-438)=2.032 p>0.05] Sorumluluk Ölçüm Verileri [F(2-438)=.459, p>0.05] Geçimlilik Ölçüm Verileri [F(2-438)=1.060 p>0.05] Açıklık Ölçüm Verileri [F(2-438)=1.738 p>0.05] Duygusal Dengelilik Ölçüm Verileri [F(2-438)=2.033 p<0.05] Olumsuz Değerlik Ölçüm Verileri [F(2-438)=.342, p>0.05] evlilik süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Öte yandan

Benlik Saygısı Ölçeği Ölçüm Verileri [$F(2-438)=3.245, p<0.05$] Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği Ölçüm Verileri [$F(2-438)=5.776, p<0.05$] evlilik süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının tespiti için çoklu mukayeseye imkân tanıyan çoklu karşılaştırma yapılmıştır.

Benlik Saygısı Ölçeği ölçüm verilerinde evlilik süresi değişkenine göre farklılık 1-5 yıl ve 11 yıl ve üzeri evlilik süresi gruplarından kaynaklanmaktadır. Betimsel istatistikler incelendiğinde benlik saygısının 11 yıl ve üzeri evlilik süresine sahip grup lehine bir artış gösterdiği görülmektedir.

Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği ölçüm verilerinde evlilik süresi değişkenine göre farklılık 1-5 yıl ve 11 yıl ve üzeri evlilik süresi gruplarından kaynaklanmaktadır. Betimsel istatistikler incelendiğinde kadına yönelik şiddetin en yoğun yaşandığı evlilik süresi grubunun 1-5 yıl olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 7. Evli Kadınların Evlenme Biçimlerine Göre Benlik Saygısı Ölçeği, Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği ve Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Dağılımı

Bağımlı Değişken		Evlilik Biçimi	X	S	F	P
Benlik Saygısı Ölçeği	Görücü Usulü		21,51	2,74	1,360	,176
	Anlaşarak		21,07	3,06		
Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	Görücü Usulü		68,74	9,29	1,415	,158
	Anlaşarak		70,34	9,82		
Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği	Dışadönüklük	Görücü Usulü	34,05	1,91	,873	,383
		Anlaşarak	34,26	2,02		
	Sorumluluk	Görücü Usulü	29,62	6,49	,171	,864
		Anlaşarak	29,74	6,14		
	Geçimlilik	Görücü Usulü	31,81	4,90	,360	,719
		Anlaşarak	32,01	4,84		
	Duygusal Tutarsızlık	Görücü Usulü	14,91	2,18	1,919	,057
		Anlaşarak	15,39	1,89		
	Gelişime Açıklık	Görücü Usulü	24,69	2,66	1,069	,286
		Anlaşarak	25,03	2,73		
	Olumsuz Değerlik	Görücü Usulü	7,48	1,07	,073	,942
		Anlaşarak	7,47	1,06		

Tablo 7 incelendiğinde Benlik Saygısı Ölçeği Ölçüm Verileri [$t(439)=1.360$, $p>0.05$] Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ölçüm Verileri [$t(439)=1.415$, $p>0.05$] Dışadönüklük Ölçüm Verileri [$t(439)=.873$ $p>0.05$] Sorumluluk Ölçüm Verileri [$t(439)=.171$, $p>0.05$] Geçimlilik Ölçüm Verileri [$t(439)=.360$, $p>0.05$] Duygusal Dengelilik Ölçüm Verileri [$t(439)=1.919$ $p>0.05$] Açıklık Ölçüm Verileri [$t(439)=1.069$, $p>0.05$] Olumsuz Değerlik Ölçüm Verileri [$t(439)=.073$, $p>0.05$] evlilik biçimi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma, evli kadınların benlik saygı düzeyleri, temel kişilik özellikleri ve maruz kaldıkları aile içi şiddet arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmada benlik saygısı ve aile içi şiddet arasında negatif, zayıf, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Elde edilen bulguların literatür ile tutarlılık gösterdiği görülmektedir. HajYahia (2000) ve Muslu (2001) tarafından yapılan araştırmalarda; eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalan kadınların benlik saygı düzeyleri, şiddete maruz kalmayan kadınlara kıyasla anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. Kadınların düşük benlik saygıları, anksiyete ve depresyon düzeyleriyle, aile içi şiddet düzeyleri arası anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Clements ve arkadaşları (2004) ve Damka (2009) tarafından yapılan araştırmalarda da şiddete maruz kalan kadınların benlik saygı düzeylerinin düşük olduğu, Karaçam ve arkadaşları (2006) ve Büyükgök (2007) tarafından yapılan araştırmada şiddete maruz kalan kadınlarda öz saygı yitimi olduğu saptanmıştır. Korkmaz ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan araştırmada da şiddete maruz kalan kadınlarda benlik saygısının azaldığı ve bunun sonucunda kadınlarda utanç, pişmanlık ve suçluluk duygularının geliştiği bulunmuştur.

Kadına yönelik aile içi şiddetin en yoğun olduğu yaş aralığının 25 yaş altı olduğu, yaş ilerledikçe kadına yönelik şiddet eğiliminde bir azalma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde benzer araştırmalar incelendiğinde Coleman ve arkadaşları (1980) tarafından yapılan araştırmada yaş ile kadına yönelik eş şiddeti arasında negatif bir ilişki olduğu, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu (1998) tarafından yapılan araştırmada eşi tarafından şiddete maruz kalan kadınların çoğunun yaşının 15-22 arasında olduğu bulunmuştur. Naved ve Persson (2005) ve Akıncı-Çötök (2015) tarafından yapılan araştırmalarda

da evli kadınların yaşları arttıkça şiddete maruz kalma oranlarının azaldığı bulunmuştur. Miller ve arkadaşlarının (2010) yaptığı araştırmada genç kadınların aile içi şiddete daha fazla maruz kaldığı bulunmuştur. Dönmez ve arkadaşları (2012), Mete ve arkadaşları (2018) ve Şahin ve arkadaşları (2012) tarafından yapılan araştırmalarda da genç yaşta evli kadınların ileri yaşta evli kadınlara göre daha fazla aile içi şiddete maruz kaldıkları saptanmıştır. Chantler (2012) tarafından yapılan araştırmada erken yaşta evlenen kadınların aile içi fiziksel şiddete daha fazla maruz kaldıkları bulunmuştur. Şahin (2018) tarafından yapılan araştırmada erken yaşta evlenen kadınların daha fazla şiddete maruz kaldığı, yaş ve ilişki süresi arttıkça aile içi şiddetin azaldığı bulunmuştur.

Eğitim düzeyine göre kadına yönelik şiddeti en yoğun yaşayan evli kadınların lisans mezunu olduğu, en düşük düzeyde ise lise mezunu evli kadınların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde bu konuda farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumunun (1995) yaptığı araştırmada şiddet gören kadınların çoğunluğunun lise ve üstü eğitim düzeyine sahip olduğu bulunmuştur. Çiler Kılıç (1999) tarafından yapılan araştırmada ilkokul mezunu evli kadınların üniversite mezunu kadınlardan daha fazla şiddete maruz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Kocacık ve Doğan (2006) tarafından yapılan araştırmada aile içi şiddete maruz kalan kadınların eğitim düzeyinin düşük olduğu bulunmuştur. Turhan ve arkadaşları (2006) ve Altınay ve Arat (2008) tarafından yapılan araştırmalarda eğitim düzeyi yükseldikçe kadına yönelik eş şiddeti oranında azalma olduğu bulunmuştur. Muslu (2001) ve Dindaş (2008) araştırmalarında şiddet gören evli kadınların çoğunluğunun ilkokul mezunu ve okuryazar olduğu veya ilkokul mezunu olduğu bulunmuştur. Yaman-Efe ve Ayaz (2010) tarafından yapılan araştırmada eğitim düzeyi yükseldikçe kadına yönelik şiddet oranının azaldığı saptanmıştır. Yanık ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan araştırmada okuma-yazma

bilmeyen kadınların aile içi şiddete daha fazla maruz kaldığı saptanmıştır. Gezen ve Oral (2013), Galelo-Carrillo ve arkadaşları (2016), Şahin (2018) ve Tel ve arkadaşları (2019) tarafından yapılan araştırmalarda ise kadınların eğitim düzeyleri ile aile içi şiddet arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2015) tarafından 6793 kadınla yapılan araştırmada elde edilen bulgulara benzer şekilde aile içi şiddete, eğitim düzeyi yüksek kadınların daha fazla maruz kaldığı bulunmuştur. Bu farklılıkların eğitim düzeyi düşük kadınların şiddet türlerini iyi tanınamaması ve bu nedenle tanımlayamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada kadına yönelik şiddetin en yoğun yaşandığı gelir grubu en düşük gelir düzeyi olan 0-2500 TL olarak bulunmuştur. Elde edilen bulgular diğer araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Hoffman ve arkadaşları (1994), Güneş ve arkadaşları (2000), Faramarzi ve arkadaşları (2005), Karaoğlu ve arkadaşları (2006), Damka (2009), Büyükgök (2007), Efe ve Ayaz (2010) ve Aşkın ve Aşkın (2017) tarafından yapılan araştırmalarda gelir durumu düşük olan ailelerde aile içi şiddetin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Muslu (2001) tarafından yapılan araştırmada şiddet görmeyen kadınların aile gelir durumu şiddet gören kadınların aile gelir durumundan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Castro ve arkadaşları (2003) tarafından yapılan araştırmada gelir düzeyi düşük ailelerde aile içi kadına yönelik şiddetin, gelir düzeyi yüksek olanlara kıyasla %61 oranında daha fazla olduğu bulunmuştur. Slabbert (2017) tarafından yapılan araştırmada gelir düzeyinin aile içi şiddet konusunda bir stres faktörü olduğu ve gelir düzeyi arttıkça aile içi şiddetin azaldığı bulunmuştur. Tamgoç Yıldız (2019) tarafından yapılan araştırmada da gelir düzeyi ile aile içi şiddet arasında ilişki olduğu, özellikle gelir düzeyinin düşüklüğünün aile içi şiddete sebebiyet verebileceği saptanmıştır.

Çalışmada kadına yönelik şiddetin en yoğun yaşandığı evlilik süresi grubunun 1-5 yıl olduğu bulunmuştur. Literatürde yapılan diğer araştırmalar incelendiğinde bu çalışmadan elde edilen bulgulara benzer bulgular olduğu gibi farklı sonuçlara ulaşıldığı da görülmektedir. Çiler Kılıç (1999) tarafından yapılan çalışmada da evlilik süresi 1-5 yıl arası olan ailelerde kadına yönelik şiddetin daha fazla olduğu bulunmuştur. Damka (2009) ve Tamgoç Yıldız (2019) tarafından yapılan araştırmada da benzer sonuçlara ulaşılmış olup evliliğin ilk yıllarında aile içi kadına yönelik şiddetin daha yoğun görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (2015) tarafından yapılan araştırmada da aile içi şiddette evliliğin ilk yıllarının erken yaşlara denk gelmesi nedeniyle risk faktörü olduğu bulunmuştur. Akalın ve Arıkan (2017) tarafından yapılan araştırmada aile içi şiddete maruz kalan kadınlarının yarısından çoğunun (%58,2) aile içi şiddete evliliğin ilk yıllarında maruz kaldığı saptanmıştır. Diğer yandan Muslu (2001) tarafından yapılan araştırmada şiddet gören evli kadınların çoğunluğunun 10 yıl ve daha uzun zamandır evli olduğu bulunmuştur. Ayrancı ve arkadaşları (2002) tarafından yapılan çalışmada da aile içi kadına yönelik şiddetin uzun süreli evliliklerde daha fazla görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Taşpınar ve arkadaşları (2005) tarafından yapılan araştırmada gebe kadınlarda evlilik süresi arttıkça şiddetin görülme oranının da arttığı bulunmuştur. Güleç ve arkadaşları (2012) tarafından yapılan araştırmada evlilik süresi arttıkça fiziksel şiddetin görülme sıklığının da arttığı bulunmuştur.

Evli kadınların benlik saygısı ölçüm verilerinin, kadına yönelik şiddet ölçüm verilerinin ve temel kişilik özellikleri ölçüm verilerinin evlilik biçimi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Literatürde yapılan diğer araştırmalar incelendiğinde bu çalışmadan elde edilen bulgulara benzer ve farklı sonuçlara ulaşıldığı

görülmüştür. Muslu (2001), Vahip ve Doğanavşargil (2006) ve Şahin (2018) tarafından yapılan araştırmada evlenme biçimi ile şiddet arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Altınay ve Arat (2008) tarafından yapılan araştırmada anlaşarak evlenen çiftlerde %28, görücü usulü evlenen çiftlerde %37, aile onayı olmadan evlenen çiftlerde ise %49 oranında kadına yönelik eş şiddeti olduğu bulunmuştur. Yetim (2008) tarafından yapılan araştırmada evlenme biçimi ile kadına yönelik aile içi şiddet arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Bu çalışmaya göre kaçarak evlenen kadınların %90,9'u eşlerinden şiddete maruz kalmaktadır. Güleç ve arkadaşları (2012) tarafından yapılan bir araştırmada evlilik şekli görücü usulü olan evliliklerde eş şiddetinin anlaşarak evlenenlere kıyasla 2,5 kat daha fazla, kaçarak evlenenlerde ise 4 kat daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şahin ve arkadaşları (2012) tarafından yapılan araştırmada kaçarak evlenen kadınların eş şiddetine maruz kalma oranı, anlaşarak evlenen kadınlardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bilgin ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan araştırmada görücü usulü ile evlenmenin aile içi kadına yönelik şiddet riskini arttırdığı bulunmuştur. Tel ve arkadaşları (2019) tarafından yapılan araştırmada ise tanışarak evlenen kadınların görücü usulü evlenen kadınlara kıyasla aile içi şiddete daha fazla maruz kaldıkları saptanmıştır. Tamgoç Yıldız (2019) tarafından yapılan araştırmada ise %47,1 oranla görücü usulü ile evlenen kadınların aile içi şiddete daha fazla maruz kaldığı bulunmuştur.

ÖNERİLER

Araştırmada düşük gelir düzeyine sahip ailelerin aile içi şiddet konusunda riskli aileler olduğu bulunmuştur. Bu ailelere yönelik saha çalışmaları arttırılarak, ihtiyaç sahibi olduğu tespit edilenlere 6284 sayılı kanun çerçevesinde geçici maddi yardım yapılması ya da çalışabilecek olan kadınların da yetenekleri ve ilgi alanlarına göre meslek edindirme ve çalışma hayatına katılmaları desteklenerek hem gelir düzeyi artışı sağlanması hem de kadının

maddi ve manevi açıdan güçlenmesinin sağlanması önem arz etmektedir. Ayrıca ekonomik anlamda yetersizliği olan kadın şiddete karşı gelememekte ve şiddet döngü haline gelmektedir. Bu noktada şiddetle mücadelede kadın konuk evleri büyük önem taşımaktadır. Kadın konuk evleri sayıca artırılmalı ve ulaşılabilirlik noktasında çalışmalar yapılmalıdır. Kadınlara bu merkezlere nasıl ulaşılacağı ve nasıl hizmet alabileceğine ilişkin bilgilendirmeler yapılmalı, kadınların çeşitli sebeplerle hizmet aldığı kurumlarda bu bilgilerin yer aldığı bilgilendirme afişleri ve broşürleri olmalıdır.

Çalışmamız sonucunda benlik saygısının artması ile kadına yönelik şiddetin azaldığına ilişkin negatif ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Bu çerçevede 6284 sayılı kanun çerçevesinde kadınlara psikolojik, meslekî, hukukî ve sosyal bakımdan verilen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin niteliğinin ve ulaşılabilirliğinin arttırılması önemlidir. Özellikle güçlendirme yaklaşımı çerçevesinde kadınların benlik saygı düzeylerinin artışı dolaylı yoldan sağlamak adına çeşitli alanlarda kadınlara yönelik eğitim çalışmaları, yetenekleri ve ilgi alanlarına göre meslek edindirme ve iş hayatına katılımları için desteklenmeleri, siyasi hayata katılım için cesaretlendirilmeleri ve teşvik edilmeleri önemlidir.

Erken yaşta evlenen kadınların daha fazla aile içi şiddete maruz kaldığı bulunmuştur. Evlilik öncesi bireysel psikolojik danışmanlık ve rehberlik ile beraber evlilik danışmanlığı hizmeti alınması zorunlu hale getirilmeli, erken yaşta evlilikler üzerine bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları yapılmalı, yapılan çalışmaların kapsamı arttırılmalıdır. Yapılacak tüm alanlardaki çalışmalar yalnızca kadınlara yönelik olmamalı aynı zamanda eşler de bu çalışmaya dâhil edilmelidir. Kadınlara karşı şiddetin önlenmesi konusunda medyada yer alan ya da yer alacak olan yayınlarla ilgili bilinçli olunmalı, normalleştirilmesi tehlikesine karşı dikkatli olunmalıdır. Kadına karşı şiddetin önlenmesi

konusunda tüm şiddet türleri ile ilgili toplumda yaşayan tüm bireyler için eğitim çalışmaları düzenlenmelidir.

Kadına yönelik şiddet suçlarına yönelik yaptırımlar ve yasal mevzuat caydırıcılık düzeyi arttırılacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Bu alanda yalnızca yasal mevzuatın ve yaptırımların varlığı yeterli değildir. Bu yasal mevzuatın ve yaptırımların nasıl uygulandığı da önem taşımaktadır. Aile içi kadına yönelik şiddet vakalarında hem şiddet uygulayan eşlere özgüven sağlayan hem de kadınların hukuk sistemine olan inancını zedeleyen iyi hal ceza indirimlerinin uygulanması konusunda mevzuat sisteminde revizyon yapılmalıdır.

Kadına yönelik şiddet alanında hukuksal dayanaklar kadar sosyal çevrenin rolü de ciddi önem taşımaktadır. Çoğu kişi aile içi şiddete tanık olduğunda ne yapması gerektiğini bilmemekte ya da 'aile mahremiyeti' düşüncesinden dolayı görmezden gelmektedir. Aile içi şiddetle mücadele üzerine çalışan kurumlar tarafından yapılan çalışmalara 'tanık' boyutu da eklenmelidir.

KAYNAKÇA

- Akalın, A., Arıkan, Ç. (2017). 15-49 Yaş Grubu Kadınlarda Aile İçi Şiddet Sıklığı ve Şiddetin Depresyona Etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(2),1-10.
- Akıncı Çötök, N. (2015). Toplumsal Cinsiyet Rolü Dahilinde Kadına Şiddet Olgusuna Karşı Kadın Algısı. *International Journal of Social Sciences and Education Research*,1(3), 778-790.
- Akpınar, O. (2013). Aile İçi Şiddete Maruz Kalan Kadınlarda Aile İçi Şiddetle Başa Çıkma Öz Yeterliliği. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 24-36.
- Aktaş, A.M. (2006). *Aile İçi Şiddet Kadının ve Çocuğun Korunması* (1. Baskı). Ankara: Elma Yayınevi.
- Aktaş, B., Pasinlioğlu, T., Demirdüzen, N. (2018). Kadın Doğum Polikliniğine Başvuran Evli Kadınların Algıladıkları Duygusal İstismar ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Adli Tıp Dergisi*, 31(3),115-123.
- Altınay, A. G., Arat, Y. (2008). *Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet* (2. Baskı). İstanbul: Punto Baskı.
- Ankara Barosu Kadın Hakları Merkezi. (2008). *Kadın Hakları El Kitabı*. Ankara.
- Arabacı, L., Karadağlı, A. (2006). Hemşire ve Ebelerin Kadına Yönelik Şiddet Belirtilerini Tanımlarına İlişkin Ölçek Geliştirme. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 16(2), 101-11.
- Aşkın, E.Ö., Aşkın, U. (2017). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Yoksulluk İlişkisi: Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlar Üzerine Bir Araştırma. *Kapadokya Akademik Bakış*,1(2), 16-37.
- Ayrancı, Ü., Günay, Y. Ünlüoğlu, İ. (2002). Hamilelikte Aile İçi Şiddet: Birinci Basamak Sağlık Kurumuna Başvuran Kadınlar Arasında Bir Araştırma. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3(2), 75-87.
- Aytaç, S., Eteman, F. S., Aydın, G. Ç., Reçber, B., Sezen, H. K. (2016). Kadına Yönelik Şiddetin Dünü, Bugünü, Yarını: Kestirim Tabanlı Bir Araştırma. *Sosyoloji Konferansları*, 54(2), 275-297.
- Basım, H.N., Çetin, F., Tabak, A. (2009). Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımlarıyla İlişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*,24(63), 20-34.
- Bilgin Şahin, B., Erbay Dünder, P. (2017). Kadına Yönelik Şiddet ve Yaşam Kalitesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8(3), 203-210.

- Bozkurt Şener, E. (2011). *Kadına yönelik aile içi şiddeti önlemede 4320 sayılı ailenin korunmasına dair kanun ve değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış uzmanlık tezi). T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Büyükgök, D. (2007). *Eşler Arası şiddet: belirleyicileri ve ruh sağlığına etkileri* (Yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Castro, R., Peek-Asa, C., Ruiz, A. (2003). Violence Against Women in Mexico: A Study of Abuse Before and During Pregnancy. *American Journal of Public Health*, 93(7), 1110-1116.
- Chantler, K. (2012). Recognition of and Intervention in Forced Marriage as a Form of Violence and Abuse. *Trauma, Violence and Abuse*,13(3), 176-183.
- Clements, C. M., Sabourin, C. M., Spiloy, L. (2004). Dysphoria and Hopelessness Following Battering: The Role of Perceived Control, Coping and Self-esteem. *Journal of Family Violence*, 19(1), 25-36.
- Coleman, K. H., Weinman, M. L., Hsi, B. P. (1980). Factors Affecting Conjugal Violence. *The Journal of Psychology*, 105(2), 197-202.
- Çakır-Parmaksızoğlu, A. (2011). *Aile içi şiddet mağduru olup boşanma sürecinde bulunan kadınlarda travma sonrası stres belirtileri ve ilişkili özellikler* (Yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Çiler Kılıç, B. (1999). *Aile içi kadına yönelik şiddetin belirlenmesi ve hemşirenin rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). *Adolesanlarda benlik saygısı* (Uzmanlık tezi). Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara.
- Damka, Z. (2009). *Sığınma evinde kalan şiddet mağduru kadınlar: Anksiyete duyarlılığı, travmaya bağlı suçluluk, travma sonrası stres bozukluğu ve psikolojik belirtiler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demir-Akça, A. S., Akça, F., Sönmez, B. (2016). Aile İçi Şiddet. *Türkiye Klinikleri Journal of Family Medicine Special Topics*, 7(4),86-91.
- Dindaş, H. (2008). *Kadına Yönelik eş şiddetinin sosyoekonomik durum ve yaşam kalitesi ile ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Dönmez, G., Şimşek, H., Güney, T. (2012). Evli Erkeklerde Eşlerine Yönelik Şiddet ve İlişkili Etmeler. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 10(3), 151-159.
- Efe, Ş. Y., Ayaz, S. (2010). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadınların Aile İçi Şiddete Bakışı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(1), 23-29.
- Faramarzi, M., Esmailzadeh, S., Mosavi, S. (2005). A Comparison of Abused and Non-abused Women's Definitions of Domestic Violence and Attitudes to Acceptance of Male Dominance. *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol*, 122(2), 225-231.
- Fletcher, G. J., Simpson, J.A., Thomas, G., Giles, L. (1999). Ideals in Intimate Relationship. *J Pers Soc Psychol*, 76(1), 72-89.
- Galego-Carrillo, V., Santibáñez, R., Iraurgi, I. (2016). Estrategias cognitivas de regulación emocional en mujeres en situación de maltrato. *Pedagogía Social Revista Interuniversitaria*, 29, 115-122.
- Gençöz, T., Öncül, Ö. (2012). Examination of Personality Characteristics in a Turkish Sample: Development of Basic Personality Traits Inventory. *The Journal of General Psychology*, 139(3), 194-216.
- Gezen, M., Oral, E. T. (2013). Kadın Sığınma Evinde Yaşayan Kadınlar ile Şiddet Gördüğü Evde Yaşamaya Devam Eden Kadınların Bağlanma Biçimlerinin ve Ruhsal Belirti Düzeylerinin İncelenmesi. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 26(65), 65-71.
- Gömbül, Ö., Buldukoğlu, K. (1997). Hemşirelerin Kadın ve Kadına Yönelik Eş Şiddetine İlişkin Görüşleri. *Kriz Dergisi*, 5(2), 103-114.
- Güleç Öyekçin, D., Yetim, D., Şahin, E.M. (2012). Kadına Yönelik Farklı Eş Şiddeti Tiplerini Etkileyen Psikososyal Faktörler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 23(2), 75-81.
- Güler, N., Tel, H., Özkan-Tuncay, F. (2005). Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 27(2), 51-56.
- Güner, B. (2016). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetin Hukuk Sosyolojisi Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 1-10.
- Güneş, G., Kaya, M., Pehlivan, E. (2000). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Ailelerinde Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Bir Araştırma. *Toplum ve Hekim*, 15(5), 391-397.
- Gürsoy, M., Kocadaş, B. (2017). Sosyoloji Öğrencilerinin Aile İçi Şiddet Algısı. *Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 51-64.

- Haj-Yahia, M. M. (2000). Implications of Wife Abuse and Battering For Self-esteem, Depression and Anxiety as Revealed By The Second Palestinian National Survey on Violence Against Women. *Journal of Family Issues*, 21(4), 435-463.
- Hoffman, K. L., Demo, D. H., Edwars, J. N. (1994). Physical Wife Abuse in Non-western Society: An Integrated Theoretical Approach. *Journal of Marriage and The Family*, 56(1), 131-146.
- Kandemirci, D., Kağnıcı, Y. D. (2014). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Baş Etme: Çok Boyutlu Bir İnceleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(33), 1-12.
- Kaplan, S., Akalın, A., Pınar, G., Yılmaz, T. (2014). Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Aile İçi Şiddetteki Mesleki Rollerine İlişkin Tutumları. *Yıldırım Beyazıt Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik e-Dergisi*, 2(1), 26-35.
- Karaçam, Z., Çalışır, H., DüNDAR, E., Altuntaş, F., Avcı, H.C. (2006). Evli Kadınların Aile İçi Şiddet Görmelerini Etkileyen Faktörler ve Kadınların Şiddete İlişkin Bazı Özellikleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 22(1), 71-88.
- Karaoğlu, L., Celbis, O., Ercan, C., Ilgar, M., Pehlivan, E., Güneş, G., Genç, M.F., Eğri, M. (2006). Physical, Emotional and Sexual Violence During Pregnancy in Malatya, Turkey. *European Journal of Public Health*, 16(1), 149-156.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (10. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, G., Yıldız, M. (2017). Kadın Konuğünde Kalan ve Şiddete Uğramış Kadınların İlişkilerine İlişkin Bilişsel Çarpıtma Düzeylerinin Örneleyici Stres, Depresyon ve Umutsuzluk Düzeyleri ile İlişkisi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1-5.
- Kim, J., Lee, J. (2013). Prospective Study on the Reciprocal Relationship Between Intimate Partner Violence and Depression Among Women in Korea. *Social Science Medicine*, 99, 42-48.
- Kocacık, F., Çağlayandereli, M. (2009). Ailede Kadına Yönelik Şiddet: Denizli İli Örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 24-43.
- Kocacık, F., Doğan, O. (2006). Domestic Violence Against Women in Sivas, Turkey: Survey Study. *Croatian Medical Journal*, 47, 742-749.
- Korkmaz S, Korucu T, Yıldız S, Kaya Ş, İzci F, Atmaca M, (2016). Psikiyatri Hastalarında aile içi şiddetin sıklığı ve ilişkili faktörler. *Düşünen adam, the journal of psychiatry and neurological sciences*, 29, 359-366.

- Levent, G. (2019). *Aile içi şiddeti önlemede yasaların önemi: 6284 sayılı ailenin korunması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesine dair kanun örneği* (Yüksek lisans tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Macionis, J. J. (2012). *Sosyoloji* (V. Akan, Çev.) Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Mete, B., Pehlivan, E., Bektaş, D., Tekin, Ç., Çakmak, E. (2018). Malatya Kent Merkezinde Yaşayan Yetişkin Kadınlarda Aile İçi Şiddet Sıklığı ve Etkileyen Faktörler. *STED*, 27(5), 297-304.
- Miller, E., Decker, M. R., Raj, A., Reed, E., Marable, D., Silverman, J. G. (2010). Intimate Partner Violence and HealthCare-seeking Patterns Among Female Users of Urban Adolescent Clinics. *Matern Child Health J*,14(4),910-917.
- Moroğlu, N. (2012). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi 6284 Sayılı Yasa ve İstanbul Sözleşmesi. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 101, 357-380.
- Muslu, L. (2001). *Kırsal bölgelerde eşleri tarafından fiziksel şiddet gören ve görmeyen kadınların benlik saygı düzeylerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Naved, T. S., Persson, L. A. (2005). Factor Associated With Spousal Physical Violence Against Women in Bangladesh. *Studies in Family Planning*, 36(1), 289-300.
- Özyürek, A., Kurnaz, F. B., Çetin, A. (2018). Demografik Bazı Özelliklerin Aile İçi Şiddete İlişkin Farkındalığı Yordama Düzeyi. *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 47-60.
- Raghavan, C., Swan, S. C., Snow, D. L., Mazure, C. M. (2005). The Mediation Role of Relationship Efficacy and Resource Utilization in the Link Between Physical and Psychological Abuse and Relationship Termination. *Violence Against Women*,11(1), 65-88.
- Sevi, Ü., Kavlak, O., Yanikkerem, E. (2007). Şiddetin Kadın Sağlığına Etkileri ve Sağlık Çalışanlarının Rolü. *Kadın Çalışmaları Dergisi*, (Aile İçi Şiddet Özel Sayısı), 32-47.
- Slabbert, I. (2017). Domestic Violence and Poverty: Some Women's Experiences. *Research on Social Work Practice*,27(2), 223-230.
- Soylu, Y., Kağnıcı, D. Y. (2015). Evlilik Uyumunun Empatik Eğilim, İletişim ve Çatışma Çözme Stilllerine Göre Yordanması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(43), 44-54.

- Subaşı, N., Akın, A. (2003). *Kadına Yönelik Şiddet; Nedenleri ve Sonuçları. Toplumsal Cinsiyet, Sağlık ve Kadın. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.*
- Şahin, E. M., Yetim, D., Güleç Öyekçin, D. (2012). Edirne’de Kadına Yönelik Eş Şiddeti Yaygınlığı ve Kadınların Şiddete Karşı Tutumları. *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 34, 23-32.
- Şahin, Z. (2018). *Aile içi şiddet mağduru olan kadınlarda kendilik algısı, psikopatoloji ve bilişsel duygu düzenleme stratejileri* (Yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2015). *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. Ankara: Elma Teknik Basım.
- T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1995). *Aile İçi Şiddetin Sebepleri ve Sonuçları*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1998). *Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet. Bilim Serisi 113*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Tamgoç-Yıldız, S. (2019). *Kadına yönelik şiddetin farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Iğdır.
- Taşpınar, A., Bolsoy, N., Şirin, A. (2005). Gebeler Fiziksel Şiddete Uğruyorlar Mı? Manisa Örneği. *Adli Psikiyatri Dergisi*, 2(2), 41-47.
- Taylan, H. H. (2009). Türkiye’de Köy Ailesinde Aile İçi İlişkiler. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 22, 117-138.
- Tel, H., Kocataş, S., Güler, N., Tel-Aydın, H., Gündoğdu, N. A. (2019). Evli Kadınların Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Durumu ve Etkileyen Faktörler. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (Özel Sayı), 256-264.
- Turhan, E., Güraksın, A., İnandı, T. (2006). Erzurum’da Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet. *Sağlık ve Toplum*, 16(3), 24-30.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (01.01.2018). İl Yasal Medeni Durum ve Cinsiyete Göre Nüfus, Erişim Tarihi: 22.01.2018, http://tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=2741.
- Vahip, I., Doğanavşargil, Ö. (2006). Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Kadın Hastalarımız. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(2), 107-114.
- World Health Organization. (2002). *World Report on Violence and Health*. Geneva.

- World Health Organization. (2019). *Violence Against Women Intimate Partner and Sexual Violence Against Women – Evidence Brief*. Geneva.
- Yaman-Efe, Ş., Ayaz, S. (2010). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadınların Aile İçi Şiddete Bakışı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(1), 23-29.
- Yanık, A., Hanbaba, Z., Soygör, S., Ayaltı, B., Doğan, M. (2014). Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiyeden Kanıt. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4), 105-111.
- Yazıcıoğlu, Y., Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yetim, D. (2008). *Edirne şehir merkezinde kadınlara yönelik şiddet sıklığı ve etkileyen faktörler* (Yayımlanmamış uzmanlık tezi). Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Edirne.